

SZÉKELYFÖLD

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HIRLAP.

Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr, egyes szám ára 6 kr.
Megjelenik hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:
IFJABB DOBAY JÁNOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
SZABÓ ALBERT KÖNYVNYOMDÁJA K-VASÁRHELYT.
Hirdetések díjszabály szerint. Nyílttér sora 10 kr.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld” című politikai, közgazdaság-társadalmi és szépirodalmi, hetenként 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 frt — kr.
Negyed évre 1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre . . . 8 frt — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadhatnak.

Lapunk azon előfizetőit, kik előfizetéseikkel még hátralekban vannak, tisztelettel kérjük azoknak beküldésére.

Kérjük egyúttal t. előfizetőinket, szíveskedjenek előfizetéseiket minél előbb megújítani, hogy lapunk szétküldésében zavar ne forduljon elő.

A „Székelyföld” kiadóhivatala.

Székely katonai iskola.

— Nyílt levél Pótsa József főispán urhoz —

Bécs, június 18.

Kedves barátom! Eddig már tudjátok a jó hírt, hogy a közös hadügyminiszter a Székelyföldön katonaiskolát szándékozik felállítani. Hogy mily fontos az ügy nemcsak székely, sőt nemcsak magyar nemzeti, hanem egyszersmind monarchiai szempontból, nem szükséges magyaráznom. Különösen nem szükséges azon beszédek után, melyeket szerencsés voltam tartani a székely katonai iskola érdekében a delegációban.

A kérdés elvi része eldőlt. A hadügyminiszter nevében tegnap, beszédemre adott válasz szerint, mint olvashattad, az illető hadtestparancsnokság már utasítást is nyert,

hogy a Székelyföldön felállítandó valamely katonai iskola iránt a tájékoztató lépéseket megtegye.

Ismét tehát egy tér, a hol már nem kell többé pusztá jámbor óhajtsokkal tápálkozni. Csak a széke'ye'ktől — töletek, tölünk — függ, hogy a székely fiuk számára katonai intézet jöjjön létre.

Ezuttal csakis a praktikus megvalósítás felől akarok Hozzád néhány szót intézni.

Három dologgal kell tisztába jönni s azután a szerint cselekedni.

Először; hol kívánják a székelyek a katonai iskolát felállítani? A katonai szakoktatásnak Háromszékvármegyében lévén multja, a hadügyi kormány leghajlandóbb lenne az új intézetet Háromszékmegyében, akár Sepsi-Szentgyörgyön, akár Kézdi-Vásárhelyen felállítani. Természetesen legjobban szeretném a katonai intézettel is Sepsi-Szentgyörgyöt emelni, de a Ti belátástok fog dönteni.

Másodszor: minő katonai intézetet akar-tok? Mint a delegációban is kifejtettem, legjobban megfelelne a székely érdekeknek egy katonai reáliskola. A reáliskola felállítása azonban azon, bár nem legyőzhetlen akadályba ütközik, hogy magyar területen már van három al- és főreáliskola, (a kőszegi, kismartoni, kassai és fehértemplomi fő-r) Az előterjesztvényt ugyanis az osztrák delegációnak is meg kellvén szavazni, ez azt mondhatná, nem járul oly intézet alapításához, mely már az ötödik lenne magyar területen, holott osztrák területen csak egy, a szt.-pölteni alreáliskola létezik.

A reáliskola csak úgy vihető keresztül ha az osztrákoknak azt mondja a hadügy-miniszter: Ausztria nem járul 70%-al a magyar intézethez, mert a Székelyföld maga is hoz áldozatot.

Most már az a kérdés: hoz-e? Ez a harmadik. Te, kedves barátom, említetted, hogy hajlandók vagytok áldozatokat hozni, s ezt én a hadügyminiszternek tudtára is adtam. Sőt, itt Bécsben, nem tudom, hitelesen-e, arról vagyok értesülve, hogy Csikmegye már tett is ajánlatot, s pedig fényeset.

Hogy mibe kerül egy katonai alreáliskola, erről a most megszavazott költségvetés azon adatai nyújtanak felvilágosítást, hogy a kőszegi, szt.-pölteni, kismartoni és kassai alreáliskolák (az épületeket és felszerelést nem is számítva) évi 408,150 forintot vesznek igénybe. A fehértemplomi katonai főreáliskola egyedül belekerül 231 ezer forintba.

A Székelyföld és Háromszékmegye sokkal szegényebbek, hogy sem ekkora terheknek csak jelentékeny részét is elviselhetné. Egyébről, mint épületekről és alapítványi helyekről alig lehet szó. Ha igen, annál jobb az ügyre nézve, mert az osztrák delegáció annál szívesebben hozzájárul.

De ha a Székelyföld nagyobb áldozatok hozására nem hajlandó, úgy meg kell elégednie kadet-iskolával, s esetleg az ezt előkészítő normális iskolával.

E tekintetben is elmondtam nézeteimet a delegációban, valamint a tannyelvet illetőleg. Csak azt ismételném, a mit ott előadtam, hogy t. i. én szeretnék egészen magyar tannyelvű katonai

A „Székelyföld” lárczája.

Pusztai képek.

— Novellettek. —

Írta: Barthalis János.

II. Az árva leány átká.

Olyan közönséges mindennapi történet ez is. Csupán csak az a legérdekesebb benne, hogy a Tisza mentén történt. Más különben senki sem hinné el nekem.

Meszöly Peti a falu legügyesebb legénye volt. Azt már mindenki tudta róla, hogy nincsen hétvármegyében sem olyan lány, aki utána ne bolondulna, ha Peti csapni kezdené körülötte a szelet.

A faluban már minden leányt magáénak mondhatott a nyalka legény, csak egyedül az árva Vonós Julusával nem bírt boldogulni.

Pedig az „elbolondítás” minden nemét előszedte, sőt a halasi jvas-asszonynál is megfordult egynéhányszor, csak hogy az holmi bűbájossággal a karjaiba kergesse a szegénysége mellett is erkölcsös és csinos leányt.

Nem ért ott semmit a vén kuruzsló tudományusa sem. No, ha nem lehet, másképpen, hát tessék én róla, szólj Peti magában, s itt kigondolta ördögi tervét.

Egy napon aztán azt beszélték a faluban, hogy

Meszöly Peti meg akar házasodni. Veszi a Vonós Julusát. Igaznak is kellett lenni, mert még a semmit nem hívő nazarénusok is mind azt erősítették.

Mikor Julusa meghallotta ezt, nem tudta örülni-e, vagy haragudjék. Hogy mekkora csalás és milyen jól felállított kelepce rejlik e hír megett, azt még távolról sem sejtette.

Rövid, igen rövid történet volt.

Julusa egy napon a Tiszára ment, hogy szokás szerint vizet mértsen korójába. Véletlenül e, vagy szándékosan történt, Peti is oda érkezett.

Es beszélt a hiszékeny leánynak szépeket, nagyon szépeket, melyektől úgy megzavarodott a lány esze... de hogy is ne, mikor házasságot ígért neki, az a deli, sugár legény.

Julusa látta, s legalább is úgy érezte, hogy őt szeretik. Miért ne szabadna az neki is.

De mégis kételkedni mert a mézes-mázás szavakban

— Isten a tanum, meg ezek a szöke habok, melyek lágyan locogva sietnek délre, hogy sohasem csallak meg, Julusa, siromig foglak szeretni és esküdjött gazul a legény.

— Elhiszem, Peti, felelt égre emelt szemekkel a szép leány, s én meg azt kérem az égtől, hogy a melyik hűtlen közülünk, azt valami csodálatos

módon nyelje el a Tisza folyama. Én nem esküszöm. Én átkot kérek a csalfára.

— Ugy legyen, dörmögte utána a másik.

A katasztrófa megtörtént. Árva és hiszékeny lányok sorsa ez.

Julusát rutul, de rutul megosalta Meszöly Peti. Mondjak e többet?

Az árva leány nem viselhette el égbekiáltó szegénységét. Előlte magát. Ott találták meg a szarufán lógva.

A mely napon Vonós Julusát temették, a hűtlen legény lovakat usztatott a folyóban.

Mikor épen arra a helyre ért, hol pár hónappal ezelőtt gazul esküdjött egy szerencsétlen árva leánynak, mintha láthatlan szellem vontá volna, úgy lesiklott a lóról.

Soha többé felszínre nem került. Örökre eltűnt a habok között.

A nép azt mondta, hogy a „boszúálló halak” királya nyelte el.

Közönséges és igen rövid történet volt.

III. A megtérés.

Nagy esemény történt a Hódíák sorjában. Megcsalta Zombori Pistát a szeretője Kátai Örsze.

Nosza, össze is ül mindjárt egy sereg nénem-asszony, s úgy szörnyűködnek a borzasztó eseten. Megmosdatják ám a Pörzsét a háta megett úgy,

iskolát, de szívesen megelégszem egyelőre vegyes tannyelvűvel is, ha az előbbi keresztülvihetetlen.

Legyen előbb székely katonai iskola, hogy a székely fiúk előtt megnyíljen a katonai pálya; azután majd beszélünk róla, milyen egyen ott a tannyelv. A gyakorlati viszonyok fogják megérlelni, hogy az a Székelyföldön nem lehet kizárólag német.

De már előre felvetni a nyelvkérdést: annyi, mint a székely katonai iskola eszméjét megbuktatni.

Ezt pedig nem akarhatja senki, a ki a székelyeknek barátja. Nem akarja bizonyára Apponyi sem, mivel e kérdésben tegnap vitázva, körülbelül egy értelemre jutottunk. A germánizáció vádját természetesen a felreértés ezen megszűnése után neveltséges.

A fennebbi kérdésekkel számoljatok s előterjesztvényeket adjatok be minél előbb a hadügyminiszterhez, hogy tájékozthassa magát.

Csak így lesz lehetséges, hogy a székely katonai iskola évi tanfolyama már a jövő évben megnyíljon, mit a székelyek és a haza javára őszintén óhajt

igaz hived és barátod

Beksics Gusztáv.

A belügyminiszter új törvényjavaslatai. Hieronymi belügyminiszter nagy buzgósággal dolgozik a közigazgatási reformra vonatkozó javaslatok szövegezésén. A miniszter még az őszszel a képviselőház elé terjeszti a községek rendezéséről és a közigazgatási bíráskodásról szóló javaslatokat.

Utrendőri bírságpénzek. A kereskedelmi miniszter egyöntetű eljárás biztosítása céljából tudatta a törvényhatóságok közönségeivel, hogy az utrendőri kihágásokból befolyó bírságpénzek nyilvántartási jegyzéke s a bevételvezést igazoló pénzesnapló jövő hó első napjával nyitandó meg s ezen időponttól kezdve pontos lelkiismeretességgel vezetendő. Addig pedig az utrendőri pénzek elszámolása tekintetében az egyéb kihágási ügyekre nézve fennálló s eddig követett gyakorlat nyer alkalmazást.

hogy még a záporosó sem veri végig jobban. De nem ám!

Hát az is igaz, hogy ők sem voltak valami szentek annak idejében, de az mitsem változtat a dologon. Akinek a mai világban csak egy akkora szeretője van is, mint egy ürge, az megbecsülje ám amint dukál, mert hát régi igazság az, hogy: jobb ma egy veréb, mint holnap egy tuzok.

Aztán meg hagyján volna hogy hűtlen lett hanem épen egy urfélével az ugrós gazdaszt ifju-urral verte össze a fejét. Egy urral, a kinek a parasztlány csak ideig-óráig tetszik...

Zombori Pista felett pedig elszajnálkoznak félnapig, s még meg is könyezik egy kis törköly pálinka mellett.

— Hejh, rossz idöket élünk. Romlik a fiatalság. Új vizözönre van kilátásunk.

A Pista gyerek pedig két áldott nap óta dorbézol a Fellegfogó csárdában. Tör, zuz mindent a mi a kezügyébe akad. Már csinált vagy hetven pöngő kárt Pataki csárdás uramnak. Még szerencse, hogy módos legény a fattyu, s készpénzzel fizet, különben holtig tartó koldussá tenné most a csaplárt minden pereputtyostul.

A cigány alig bírja követni a nótával. Most még azt éneklí örült hadonázás közben:

Ez a kis lány, olyan kis lány,
Maga jár a legény után,

A székelyföldi iparmuzeum megnyitása.

Bizonyára minden igaz hazafinak egyik leghöbbs óhaját képezi, hogy hazánk egész területén az általános műveltség terjedjen és az anyagi jólét felvirágozzék.

Mint embert, a két fő tényező: lélek és test, úgy a hazát is, lakóinak műveltsége és anyagi jóléte teszi képessé saját fenntartására, jövőjének biztosítására.

S valamint az emberi testnek nincs oly parányi része, melynek fejletlensége vagy épen beteges állapota az összműködésre befolyást ne gyakorolhatna: épen úgy a hazára néve is, meg van az egyes vidékek állapotának jelentősége.

Ez a tudat a rugója azon nemes, nagy versenynek, melylyel a jó hazafiak és honleányok, az állami hatalmat képviselő kormányok segélyére nézve, társadalmi utón buzgólnak nemes érzéseket, szorgalmat, munkásságot ébreszteni a népben, s alkalmat, módot nyújtani, hogy az értelem világosodjék, az izlés művelődjék s az anyagi jólétre vezető eszközök megszerzeszenek.

Ily irányú működés az is, melyet két évtized óta a „Székely művelődési és közgazdasági egyesület” kifejt.

Midőn 1874-ben, a székelyföldi viszonyokat ismerő és azon hazarész sorsa iránt gyermeki s testvéri szeretettel viseltető hazafiak, egyesletalkítására vállalkoztak, törekvésük főirányát azzal jelölték meg, hogy az u. n. Székelyföld lakóit oly helyzetbe segítsék, a melyben megélhetésük s a haza többi polgáraival való haladásuknak feltételeit megtalálhatják.

Több ipari, gazdasági- és kereskedelmi pályára készülő ifjut gyámoltott, hasznos ismereteket tartalmazó munkákat adott ki és terjesztett, — ipariskolákat, tanműhelyeket segélyezett, — s a székelyföldi viszonyokat élénk figyelemmel kísérve, minden alkalmat megragadott azoknak kedvező irányban való fejlesztésére.

Működése közben felismerte, hogy az ottani viszonyok javulásának egyik legnagyobb akadálya az, hogy a központtól és az anyagi jólétet fejlesztő közlekedési eszközöktől félre esvén, lakói — mintegy izoláltak — most is csak azon ipari- és közgazdasági körben mozognak, a melyben a technikai haladás korszakát megelőző évtizedek előtt voltak.

E baj lehető enyhítése céljából határozta el az egyeslet központi választmánya egy oly iparmuzeum létesítését, melyben a kézmű- és házi ipar fejlesztésére s technikai tökéletesbítésére szolgáló alkalmas segédesszközök és minták megsemlélhetők legyenek, s ez által, ezen iparágakra nézve, a jó izlés s könnyebb és czélszerűbb előállítási mód a nép között elterjedve, annak általános közkinésévé legyen.

A központi választmány, a korlátolt anyagi körülmények dacára is, hozzá mert fogni a nagy munkához; s törekvését a jó Isten megáldotta, mert már mintegy 14—15 ezer forint értékű oly gyakorlati becst gyűjteményt létesített, melynek tárgyai úgy az iparosok, mint az ipariskolai növendékek ismeretének s izlésének fejlesztésére, hasznos szemléltetési eszközökül szolgálnak.

Nem kis gondot okozott azonban ezen becses tárgyaknak biztos, szakszerű elhelyezése. A köz-

ponti választmány mindig aggdóva gondolt arra, hogy az elemi csapások ellen semmi biztosítékot nem nyújtó helyiségben, az egész könnyen megsemmisülhet.

Kellett tehát bátorságot meríteni arra is, hogy oly állandó helyiséget létesítsen, melyben a gyűjtemény ne csak most, hanem a természetszerű fejlődés dacára még hosszú ideig biztosan, szakszerűen elhelyezhető legyen.

Bizva a hazafias ügy sikerében, a mutatkozó nagy akadályok mellett is kimondta és megkezdte Maros-Vásárhely szabad királyi városában a „Székelyföldi iparmuzeum” építését. S imma, a díszes épület már készen áll, befogadta a gonddal, fáradsággal és nagy áldozatokkal összegyűjtött tárgyakat, melyek mint szemléltetési eszközök, igen hasznos szolgálatot tesznek az ottani ipar fejlődésére s ezzel a vagyoni jólét felvirágoztatására.

A monumentális díszes épület, melynek létesítését főleg áldott emlékü Baross Gabor s méltó utóda: Lukács Béla kereskedelemügyi m. kir. miniszter urak, valamint a pénzügyminiszterium vezetésével megbízott dr. Wekerle Sándor m. kir. miniszterelnök és gróf Bethlen Andras földművelésügyi magy. kir. miniszter urak, nemkülönben Maros-Vásárhely szab. kir. város nagylelkű segélyezése tette lehetővé: folyó évi július hó 2-án, d. u. 4 órakor fog ünnepélyesen megnyitattatni s rendeltetésének átadatni.

Ez ünnepélyre, hazafias üdvözlésünk nyilvánítása mellett, van szerencsénk tisztelettel meghívni.

Budapest, 1893. június hó 5-én.

A „Székely művelődési és közgazdasági egyeslet” központi választmánya nevében:

Turócy Adolf, s. k.
elnök.

Nagy Gabor,
titkár.

Különlélek.

Szardán Lukács „A titkos csók” című 3 felvonásos operettje került színre telt ház előtt. Örley Flóra k. a. ma is hódított úgy elegáns játéka mint feltűnően fényes toalette-jével. Karaacs Imre D. Heronville René, Szilágyi Dezső Tancred, Breznay Thorigny, Pogány Janka D. Heronville hercegnő, Berczy Mari D. Heronville marquisnő, Dolly Lajos Lambrequin pompáson játszottak. A Litzemayer nővérek Spanyol cigány táncukért zajos tapsokban részesültek. Úgy a kar, mint az örszjáték kitűnő volt. — Csütörtökön Bethleny László jutalmán „Ripp van Winkle” bájos zenéjű operette adatott a szakadó eső miatt fél ház előtt. A czimszereplő Bethleny László küzdött meg sikertelenül. Breznay Derrik, Litzemayer Sidi Katarina, a mai előadás ki-magasló alakjai voltak. Feltétlen elismerést és dícséretet érdemelnek Kultár Aranka Alicia, Ujj Kálmán Adrién, kik kedves kis jelenségei voltak az előadásnak. Pogány Janka Lisbet hármass szerepében exzellált. Szilágyi Dezső Nick, Mátray Kálmán Van der Bilt jó alakok voltak. A darab kiállítása is dícséretre érdemes. — Pénteken a „Feneanyosok” című 4 felvonásos bohózat adatott fél ház előtt. Pogány Janka, M. Berczy Mari, Litzemayer Poldi a feneanyosok mintaképei voltak. Litzemayer Sidi feneanyosával a karzatot teljesen meghódította, s a nekik nyújtott nagy mű-élvértálatunk mondanak hálás köszönetet. Pompás alakjai voltak még e darabnak Breznay Pisztráng, Szilágyi Kóbi, Kazaliczky Bimbó, Mátray Gusztó, Szathmáry Béla, Dolly Bodor.

— Színházi műsor. Holnap Hétfőn június hó 26-án, bérletszünetben rendes helyárrakkal, Pogány Janka énekesnő jutalomjátékánál, Örley Flóra primadonna vendégfelléptével „Angot a kofák leánya.” Vig operette 3 felvonásban. Írták: Clairville és König, zenéjét szerzette Ch. Lecocq.

Kedden június 27-én bérlet 13-ik számban Dobsa Lajos nagyszabású eredeti történeti tragédiája, fényes korhű jelmezekkel és kiállításal, az itt még soha nem adatott: „IV-ik vagy Kun László király és a körösszegi vérmenyegző.

Szardán június 28-án, bérletszünetben rendes helyárrakkal Örley Flóra primadonna utolsó előtti, vendégfellépte és jutalomjátékánál, üdonság és szinpadon először: Szitakötő a kötél-táncosnő báró kisasszony. Legújabb franczie énekes Vaudville vigjáték, dalok- és kuplék-al. Az első felvonásban „Pünkösöd Flórenczben” című operettéből. „Szerelmi keringő-dalt”, a 2-ik felvonásban a „Tarara bum dien” angol kuplét, az eredeti angol szerint éneklí Örley Flóra.

s majd pedig megrázza fűrtös fejét mint a böszült himoroszlán s lecsapfokosával a borral töltött titezek közé, hogy amugy repülnek szét az üveglarabok, s dühödten kiált oda a reszkető mórénak:

— Mást, mást, azt az ördögörbe bujt keserves mivoltodat, te, kőczos, mert különben úgy szét ütök köztetek, hogy méndörgős ménkünek a csapása csak anyai czirógatás lesz mellette. Huzd ezt ni, hogy is van csak az a szomorú nóta:

Volt szeretőm, de már nincsen,
O volt az én drága kincsem,
De azóta, hogy mást szeret,

..... és itt, az elhallgatott versornál leborol az aszfalra, s úgy sir, úgy zokog a szerencsétlen fiú, mint egy kis gyerek.

Előtte, az asztalon két töltött pisztoly hever. Mindegyre csak azt hajtogatja, hogy azok fogják megmenteni őt a czudar világtól. Meglássák, hogy úgy lesz az még ma.

És nincsen bátorsága senkinek, hogy elvegye tőle a gyilkoló eszközöket.

A rokonság ezalatt sirva-riva fut Kátai Örszéhez, hogy ha van még szíve.

A hűtlen leányuk egy perczben megcsik szíve, lelke a szenvedő legény fájdalomán, s mindent megígér nekik. Felölti ünnepi ruháját, még a tulipiros kendőt sem hagyja el. Elben szerette volt meg őt a Pista gyerek. (Vége következik.)

Csütörtökön június 29-én bérlet szünetben rendes helyárral Orley Flóra primadonna busu vendégfelleléptél, általános közkíváncsúra ez idényben utolszor: „A próbaházasság.” Vig színmű dalok- és kislekkel.

Pénteken június 30-án bérlet 14-ik számban Csiky Gergely elhunyt feles irók legutolsó műve, mint újdonság e színpadon először: „Két szerelem.” Eredeti történeti tragédia 3 felvonásban.

Szombaton július 1-én bérlet 15-ik számban Sz. Szilágyi Etel énekesnő első fellépésével „Nap és Hold. Vig operette 3 felvonásban. A 2-ik felvonásban a kettős Spanyol táncot táncolják: Litzemayer Poldi és Szidi.

Vasárnap július 2-án bérlet 16-ik számban: „A cigány.” Eredeti énekes népszínmű 3 felvonásban. Irta: Szilágyi E.

Hétfőn július 3-án bérlet szünetben rendes helyárral, Cs. Almásy Julia jutalomjátékával, e színpadon először: „Fedora.” Francia társadalmi színmű 4 felvonásban. Irta: Sardou Victor.

— **Meghívó.** A székelyföldi iparmúzeum állandó csarnoka f. évi július 2-án délután 4 órakor, Maros-Vásárhelyi ünnepélyesen megnyitattik. Az ünnepélyen való esetleges részvételt Ajtay Gyula marosvásárhelyi városi tanácsos ural, az elsőállású bizottság elnökével lehetőleg f. hó 28-áig közölni.

— **Rudolf trónörökös egy levele.** Az „Osztrák-magyar monarchia . . .” legutóbbi füzetében Gödöllőről egy cikk van Marozali Henrik tanártól. A magyar kiadáshoz mellékelte jelentés a következő levelet is tartalmazza, a mit néhai Rudolf trónörökös a mű akkori szerkesztőjéhez, Weilen lovaghoz intézett. A levél 1889. január 26-áról, szombatról, három nappal a trónörökös halála előtt, van kelteve s így szól:

„Kedves Weilen! Lehetetlen volt vázlatomat Gödöllőről leírnom. A mint ön tudja, az egész idő alatt különböző, különösen katonai dolgokkal voltam elhálmozva s most is minősítvényi tabellákat kell átvizsgálnom, a minek különös gondossággal kell történnie. Hétfőn, midőn Meyerlingben leszek, némi szabad idő lesz rendelkezésemre, hogy a cikket befejezhessem. Reméylem, hogy szerdán vagy csütörtökön önrel összejöhetek s hogy aztán önnek a kéziratot átadhatom. Rudolf.”

— **Övszer a sertés-vész ellen.** A következő figyelemre méltó sorokat vettük és ajánljuk gazdaközségünknek: Minden évben tapasztaljuk, hogy marha-állományunknak különösen egy része, a sertés-állomány, igen nagy mérvű veszteségnek van kitéve, egyik avagy másiknemű betegség megtámadása okán. A gazdaközség legnagyobb része, 95%, könnyelműen veszi a dolgot, csakis ha könnyelmű gondatlansága miatt rohamosan jön a nagy károsodás, akkor sóhajt föl. Én a legszívesebben jóindulatból közlöm a gazdaközséggel a sertés-vész ellen általam tapasztalt, következő, tán biztosan állíthatom: legalkalmasabb, mentő és óvó hasznos szer: Minden gyógyszerárban van ugynevezett: szalicil sav; ez a legbiztosabb szer a sertések megvédésére. Használati mód a következő: Minden felnőtt 1–2 éves sertés számára legalább 3-szor, reggelenként egy-egy késhegynyi be kell keverni moslékjába, kisebbnek — süldő malacoknak, 2–3 nak is elég-séges ennyi mennyiség, t. i. késhegynyi. Tapasztalatból teszem közzé, a gazdaközség érdekében ezt a nélkülözhetetlen óvszer használatát a sertések megvédése tárgyában, nem is drága, egész évre: 1 frt árával — tán — a legértékesebb sertés is biztosítva van. Öt éve, hogy ezt a szer a jeleztem módon használom pontosan, az év minden szakában, s hála Istennek azóta járványos betegségben egy sertés sem hullott el nálam, holott habár csekély gazdaságomhoz mérten nagyobb számban is tenyészték sertéseket, míg az óvszer nem használtam, az az előtti években úgy hullottak, nálam is, hogy még hizlalni is venem kellett. Páke, 1893. június 17-én. János Elek.

— **Meghívó.** A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara 1893. évi június hó 26-án (hétfőn) délután 3 órakor saját helyiségében teljes ülést tart a következő tárgysorozattal: I. Elnöki közlések. II. (1669.) Az országos m. kir. statisztikai hivatal felhívása véleményadás iránt az áruforgalmi statisztika ügyében. (A kereskedelmi osztály véleményével.) II. (1653.) A sepsiszentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság megkeresése

véleményadás iránt egy üzlet jellegének megállapítása tárgyában. (A kereskedelmi osztály véleményével.) IV. (1670.) A győri kereskedelmi és iparkamara átirata 50 kilós súlyegység életbeléptetése iránt tett lépéseinek támogatása tárgyában. (A kereskedelmi osztály véleményével.) V. pártzóli ipartestület elnökségének meghívása a kamarának az ipartestület zászlószenteselési ünnepén leendő képviselése iránt. VI. Titkári jelentés az iroda ügyforgalmáról.

— **Új nemzeti színház építését** határozta el Hieronymi miniszter elnöklése alatt egy szaktanácskozmány, de a helyre s az építési időre nézve még nem birt megállapodásra jutni. A többség 1896. évre óhajtaná felépíteni.

— **Jenő főherceg balesete.** Jenő főherceg a mult napokban stratégiai körútra indult magasabb rangú katonatisztek társaságában. A fényes csapat kgunyú üggetésben ment a meleg nyári napon a főthi magaslat táján, midőn az ott legelésző lovak a fényes uniformistól megvadulnak s egyikök bösz vágatással, fujsa, nyerve, ágaskodva a főhercegre rohant s egyik első lábával ép Jenő főherceg lábára csapott le. A főherceg nem sokára elhalványodott és szédülnei kezdett. Károlyi Sándor gróf Főthöl orvos kíséretében a helyszínére sietett, hol a gondos ápolás aztán magához térítette a főherceget.

— **Schlauch bibornok birtumának fölvetése.** Ö felsége f. hó 20-án délelőtt tette Bécsben Schlauch bibornok fejére a birtumot a szokásos szertartás mellett. Merry del Val, pápai alebátus, Gruscha bibornok, Agliardi nuncius, a legfőbb udvari méltóságok, Kálnoky gr. és Kállay közös miniszterek, Wekerle dr. miniszterelnök, Tisza gr., ö felsége személye körüli miniszter, Csáky gr. kultuszminiszter, Fejérváry b. honvédelmi miniszter, az osztrák miniszterek, Sterneck tengernagy, a helytartó és más méltóságok jelenlétében. A magyar arisztokrácia és a magyar delegáció még ott időző tagjai és Decrais nagykövet szintén jelen voltak az ünnepélyen. Az ünnepélyes aktus után Schlauch bibornok megáldotta a jelenlevőket. Ö felsége ezután a bibornokot kihallgatáson fogadta. Az audiencia alatt Merry del Val és Canalet lemutatták Ö felségének.

— **1896. évi országos kiállítás.** A földmívelésügyi miniszter az 1896-iki ezredéves országos kiállítás VI. és VII. mezőgazdasági és erdészeti csoportjainak rendezésére, illetőleg a rendezés körül felmerülő összes teendők végrehajtására, „a földmívelésügyi m. kir. minisztérium 1896-iki évi kiállítási irodája” ezime alatt, központi kiállítási irodát szervezett, melynek igazgatójává Bernolák Sándor miniszteri tanácsost — titkárává pedig Lónyay Ferencz miniszteri segédtitkárt nevezte ki.

— **Két ezer forint jutalom a Berecz testvérek kezrekerítőinek.** A két Berecz testvér, Antal és Ede, tudvalevőleg 5000 frt erejéig lopta meg a magyar lasszámítóló és pénzváltó bankot. Berecz Antal sikkasztott; Ede öcsese segédkezett neki s azután mind a ketten megugrottak. Rövid idő múlva azonban a két büns testvért elfogták s így a sikkasztott pénz nagyobb része is megkerült s ma Berecz Antal és Ede a budapesti törvényszék börtönében várja ítéletét. A lasszámítóló és pénzváltó bank annak idején kétezer forintot ígért annak a ki a sikkasztókat a pénzzel együtt megkeríti s most szavát beváltandó, ezt a 2000 frtot átküldte a főkapitánysághoz azzal a kéréssel, hogy ezt az összeget ossza ki a Berecz testvérek elfogói közt. Erre a két ezer forintot — elsősorban igényt tart az a kalauz és a pragerhoi állomásfőnök, a ki Berecz Antalt elfogta, másodsorban az a polai hajóállomási tisztviselő, ki Berecz Edét kerítette kézre. A főkapitányság dolga lesz most megállapítani, hogy kié legyen a kétezer forint.

— **A marosvásárhelyi kereskedelmi és iparkamara** az érdekelt köröknek tudomására juttatja, hogy a cs. és kir. közös hadseregbeli és a m. kir. honvédségek élelmi szükségleteinek közös biztosítása iránt ez évi július hó 5-én Nagy-Szebenben, június 7-én Gyulafehérvárott és július 10-én Brassóban versenytárgyalások tartatnak. Az írásbeli ajánlatok, az illető állomás szükségletének tárgyalására kitűzött napon,

legkésőbb délelőtti 10 óráig nyújtandók be a tárgyalás bizottságához.

— **144-ik unoka.** Szent Andráson, Békés megyében, a napokban temették el a falu legöregebb emberét, Pallák Bernátot, a ki 96 évet élt. Ravatalát 144 unoka és 81 dédunoka állta körül.

— **Istentagadó esküdt.** Bradlaugh angol képviselőnek, a ki néhány év előtt az angol parlamentben nem akarta letenni a hivatalos esküt, mert nem hitt istenben, most utánozója akadt Párisban. Az új istentagadó neve Ardonnin, foglalkozásra nézve pedig virágkereskedő a Szajna-departementben. Ardonnin, a ki a párisi esküdtészek tagja, nemrég kérvényt nyújtott be az esküdtészek elnökéhez, hogy mentse fel az esküdtészek kötelemei alól, mert nem hisz az istenben és így nem teheti le a hivatalos esküt. Az etheista kifejtette továbbá, hogy nézete szerint a társadalomnak nincs joga megbüntetni a gonoszokat, mert semmit sem tesz a bűnök megakadályozására. A skrupulusos istentagadó kérelmének helyt nem adtak és kisorsolták, de a főállamügyész visszautasította az olyan esküdtet, a ki minden néven nevezendő vádat veszedelmes álláspontból ítélne meg. Tagadhatlan, hogy Ardonnin logikusan gondolkodott — jegyzi meg erre az Univers — mert mi joga van olyan embernek elítélni embertársait, ha isten büntető hatalmában sem tud hinni.

— **Magyarország városai.** Minden modern nemzeti politika arra törekszik, hogy az ország kulturájának, iparjának, kereskedelmének ne csak egy központja legyen, hanem a főváros mellett az ország nagyobb városai teremtsenek centrumot, a melyben élet pezsegett, a mely irányt szabjon egész környékének. Magyarország városai, dícséretes buzgalommal versenyeznek, hogy társadalmi vagy politikai uton egy arányban fejlődjenek a fővárossal, hogy a megyék fővárosai a szó legigazabb értelmében fővárosok legyenek, a melyek magukba gyűjtik az erőt, a képességet, a talentumot, a megye erkölcsi és anyagi tökéjét. Különösen fontos ez a jelenség most, a mikor a magyar nemzet a honfoglalás ezredik évfordulóját, a milléniumot készül megünnepelni. A városok mutatják majd az ország igazi képét, fejlődésük lesz a mi energiánk fényes bizonyítéka. De vajjon ki ellenőrizheti a városok polgárainak lázas, de zajtalan munkáját, hogyan ismerheti meg Budapest, az ország szíve a keletkező apró fővárosok képét, mi ismerteti meg a városokat egymással, hogy jótékony, eleven áramlat liktessen mindenütt, a hol munkás kezek dolgoznak a jövő demokratikus Magyarország megteremtésén? A Pesti Napló vállalkozott arra a nehéz, de szép feladatra, hogy az ország városait a magyar közönségnek bemutassa. Időközönként egy-egy magyar város kimerítő monografiát közli, nem annyira a város történetét írva le, mint inkább jelenlegi képét, eleven, szemléltető formában, hogy a monografia egyszerűsége mellett kellemes olvasmány is legyen. Bemutatja a városok kulturális intézményeit, egyesületeit, hatóságait, iparát, kereskedelmét, irodalmát, embereit és társadalmát, egyszerűen értékét és szerepét az ország életében. De kiterjednek a Pesti Napló monografiái azokra a kíváncsakra is, amelyeket egy-egy város polgársága érez s felhívja a városok érdekeinek megvédésére, jogos követelményeik kielégítésére, pártfogásukra és támogatásukra a kormány figyelmét. A közönség nagy szimpátiával kíséri a Pesti Napló vállalatát s figyelmével, érdeklődésével munkájában elő is segíti. Talán még soha egy magyar újságot se támogatott a közönség olyan feltűnő módon, mint a Pesti Napló-t, amióta formát cserélve, tartalmával és szellemével a magyar sajtót dominálja. Ezt az érdeklődést és támogatást megérdemelné az ezután is főcélja a Pesti Naplónak. Felhívjuk olvasóinkat lapunk mai számában közzétett hirdetésére.

— **A Budapesti Hírlap új háza.** Pár hét múlva a Budapesti Hírlap, a magyar intelligenciájának ez a kedvelt lapja, mely minél több versenytársa van, annál győzedelmesebben bontogatja ki hatalmas szárnyait, átköltözködik új házába, a népszínház mellé. Rökk Szilárd utca 4-ik szám alá. A ház, ha már külső díszével meglepi a nézőt, belül, a belső berendezésével valószínűleg csodálatot kelt. A gépszek és építőmesterek izlése és leleményessége versenyzett egymással, hogy csinosan, elegánsan oldjon meg egy nehéz feladatot: egy újságháznak építését. A feladatot az a tette nehezé, hogy a belföldön egyáltalán semmiféle minta nincs erre nézve, s a külföldi lapok palotái nem feleltek meg a Budapesti Hírlap szükségleteinek. Teremteni kellett tehát valami újat, s ez most meg van. Az újságház,

mely magában foglalja a nyomdát, a szerkesztőseget, a kiadóhivatalt, az expediciót, szóval mindent, a mi egy lap megírásához, kiszédéséhez, kinyomtatásához és szétküldéséhez szükséges. Rökk Szilárd-utca 4-ik szám alatt van. A ház másik kapuja Józsefkörút 5-ik szám s így a szerkesztőség és kiadóhivatal két oldalról könnyen megközelíthető. A nyomda egyik nevezetes része a vasvázu üveg ház alá foglalt mélyen kiásott udvar, melyben a Budapesti Hírlap két új hatalmas iker-rotációs gépe foglal helyet, két óriás, mely a lapot, még ha három ívnyi tartalmu is, felvágva és összehajtogatva dobálja ki magából óriási mennyiségben. Megjegyzendő, hogy a gépek nemcsak felvágják a Budapesti Hírlapot, hanem egy végtében, folytatódagasan nyomtatják egészen huszonegy oldalig, de épen úgy a 20, 18, 16, 14, 12, 10. stb. oldalas lapokat is, s az olvasó egymásután megszámozott oldalakon a legnagyobb könnyűséggel eligazodik. Ez a változás rövid idő múlva bekövetkezik, s a közönség jóformán észre se veszi, egyszerre csak a saját otthonából kikerült Budapesti Hírlapot kapja a kezébe. A Budapesti Hírlap előfizetési ára: Egész évre 14 frt, fél-évre 7 frt, negyedévre 3 frt 50 kr, egy hónapra 1 frt 20 kr. Az előfizetési összeg vidékről legcélszerűbben postautalványon küldhető a Budapesti Hírlap kiadóhivatalához Budapest, Kálap-utca 16. szám.

Piaczi árak.

Kézdi-Vásárhelyt, 1893. június 22-én.

Buza (tisza)	métermázsánként	7 frt 26 kr
" (elegy)	"	7 frt 20 kr
Rozs (tisza)	"	5 frt 50 kr
" (elegy)	"	— frt — kr
Arpa (tisza)	"	4 frt 80 kr

" (elegy)	"	— frt — kr
Zab	"	4 frt 38 kr
Török buza	"	5 frt — kr
Kásó (köles)	"	12 frt 20 kr
" (árpa)	"	14 frt — kr
Borsó	"	6 frt — kr
Lencse	"	17 frt 14 kr
Fuszulyka	"	5 frt — kr
Pityóka (legszebb)	"	— frt 80 kr
Marhahús kilógrammonként	"	— frt 48 kr
Disznóhús	"	— frt 48 kr
Juh-hús	"	— frt 28 kr
Szalonna	"	— frt 64 kr
Faggyu (nyers)	"	— frt 24 kr

Hirdetések.

Olcsó korpa.

A brassói cs. és kir. katonai ellátási raktárban az Erdélyi Gazdasági Egylet közvetítésével **olcsó rozs, korpa és dereze** kapható, métermázsánként **2 frt 80 kr előállítási áron**, helyt a raktárban átvéve.

Ezen olcsó takarmány csakis gazdáknak, kisebb-5 — 10 métermázsas mennyiségben is kiadatik, ára azonban az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztárába **Kisegítő Takarékpénztár Kölozsvártt** előre beküldendő, melylyel szemben az utalvány nyomban meg fog küldetni.

Az Erdélyi Gazdasági Egylet titkári hivatala.

3—3

Ajánljuk a nagyérdemű közönségnek a leg-tisztább és vízmentes fedélmáz

köszén kátrányunkat

mindennemű nedvesség és farothadás meg-
ővására. A megrendelés czimezendő:

**A légszeszgyár igazgatóságának
Kölozsvártt.**

Van der Velden Ede,

a légszeszgyár igazgatója.

2—3

A Horgony-Pain-Expeller

Ezen rég jónak bizonyult bedörzsolés, csusz, köszvény, hátfájalmak és meghűlések ellen a világ minden részén el van terjedve és kitűnő hatása által

— a legjobb —

házszer hírnevét elnyerte. A val di Horgony-Pain-Expeller majdnem minden gyógyszerárban kapható 40 kros, 70 kros és 1 frt 20 kros üvegekben és így a legolcsóbb

házszer.

Előfizetési felhívás!

A

PESTI NAPLÓ

naponként kétszer megjelenő politikai napilapra.

A Pesti Napló Magyarországon a legolcsóbb, legértelmesebb és legszebben kiállított napilap, megjelenik minden reggel legalább 16—24 oldal és délután 4—8 oldalnyi terjedelemben, fölolvagva és lapjai egymásba ragasztva.

A Pesti Napló főszerkesztője és kiadótulajdonosa:

ifj. Ábrányi Kornél.

Felelős szerkesztője:

Barna Izidor.

A Pesti Napló szerkesztősége maga köré gyűjtötte az ország legjelesebb újságíróit.

A Pesti Napló bel- és külföldi tudósításai, hírei és táviratai frissek, ereketiek és a legmegbízhatóbb forrásokból erednek. Ipari, kereskedelmi és mezőgazdasági rovatát kitűnő szakírók szerkesztik. Bel- és külföldi tözslevegője mindig legpontosabbak és legmegbízhatóbbak.

A Pesti Napló legközelebb egy rendkívül érdekes regényét kezd meg. A Pesti Napló minden hónapban 2 városnak a monografiáját közli, mely örökös irodalmi becsület bir és az előfizetők, a kik ezeket összegyűjtik azok Magyarország városainak történetét birják.

A Pesti Napló nagy gondot fordít szépirodalmi rovatára, hol mindig a legkiválóbb írók neveivel találkozhat az olvasó.

Regényei és tárcái élénkek és érdekes olvasmányt nyújtanak. A Pesti Napló minden vasárnap a gyermekszobának című rovatában Miska bácsi kedvelt meséit közli a gyermekek részére.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK!

A Pesti Napló reggeli kiadásának, mely az előző napon beérkezett összes híreket magában foglalja, tehát a teljes Pesti Napló-nak előfizetési ára Budapestben és a vidéken korán pontosan házhoz juttatva,

az esti lap küldése nélkül:

Egész évre	14 frt — kr.	Negyed évre	4 frt 50 kr.
Fél évre	7 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.

Naponként kétszer, reggeli és esti kiadás külön-külön házhoz vagy postán küldve:

Budapestben:

Egész évre	18 frt — kr.	Negyed évre	3 frt 50 kr.
Fél évre	9 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.

Esti és reggeli lap együtt egyszerre küldve a vidékre:

Egész évre	18 frt — kr.	Negyed évre	4 frt 50 kr.
Fél évre	9 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 60 kr.

V i d é k e n:

Egész évre	20 frt — kr.	Negyed évre	5 frt — kr.
Fél évre	10 frt — kr.	Egy hónapra	1 frt 70 kr.

A PESTI NAPLÓ esti lapjára külön is elfogad előfizetéseket, úgy, hogy ha valaki más újságot járát és a megszokott újságtól megválni nem akar, az előfizethet a PESTI NAPLÓ esti lapjára, 2 frt 30 krral.

A PESTI NAPLÓ kiadóhivatala.

Budapest, Ferenczyek-tere, Bazárépület.

Nyomatott Szabó Albertnél K.-Vásárhely.